

בתבונה

המפתחות להצלחה בלימוד הגמרא

דרך תבונות

הרב אביאל אברהם טוויל | יו"ר המרכז

גיליון מספר

63

גיליון זה יוצא לאור ע"י
מרכז תבונות
מסוגלים להצליח בגמרא

דרכי יצירת קשר:

הטלפון של המרכז:

0733-478-474

שלוחה 8 למענה אנושי

בימים א-ה בין 19:00-23:00

ניתן גם לשמוע תכנים חינוכיים

דוא"ל:

mt0733478474@gmail.com

לקבלת הגיליון למייל, לבקשת

ייעוץ ולכל עניין:

ניתן לשלוח בקשה בדוא"ל.

להשגת הגיליון:

מאמרים ופרקים שונים של סדרות חתומים - מומלץ לשמור את הגיליונות

למה תלמידים שוכחים את הדרך - וזוכרים רק את הסוף? (א)

ובסוף מגיעה לתשובה אחרת.
זו בדיוק המעבר מהמושכל הראשון
- למושכל השני.

דוגמה מהכיתה: מעשה שהיה - כך
היה:

מחנך מלמד סוגיה פשוטה במסכת
פסחים (דף ז: ת"ר אין בודקין לא
לאור החמה ולא לאור הלבנה...

הגמרא דנה בשאלה - האם מותר
לבדוק חמץ לאור הלבנה?

המושכל הראשון של תלמיד בשם
דניאל היה ברור:

הוא קפץ מיד ואמר - "ברור
שמוותר, למה לא? אור זה אור, ואור
הלבנה חזק."

הרבה תלמידים הנהנו.

אבל אז המחנך עצר ואמר: "דניאל,
רגע - תן לי לשאול אותך: כשאתה

בודק פירורים מתחת לשולחן - מה
אתה צריך?"

דניאל חשב ואמר: "אור חזק, ממוקד."

המחנך הוציא פנס קטן והדליק אותו מול כל הכיתה, ואז שאל:

"עכשיו תחשוב שוב - למה חז"ל אמרו לבדוק לאור הנר ולא לאור
הלבנה?"

דניאל השתתק. פתאום הוא הבין שהמושכל הראשון שלו - למרות
שהיה הגיוני - לא התאים לדיוק של הגמרא.

הוא עבר תהליך: מהמחשבה הראשונה - להבנה עמוקה, מדויקת יותר.

וזה בדיוק הסיפור של הגמרא.

בפרק הזה נעסוק באחד היסודות המרכזיים של החשיבה בגמרא: מה
ההבדל בין מושכל ראשון למושכל שני? ואיך זה יכול לשנות את כל הדרך
שבה תלמידים מתמודדים עם סוגיה.

אז מה הפשט? - השאלה שמוחקת את העיקר

שוב ושוב אנחנו נתקלים בזה בכיתה:

הגמרא מפתחת דיון עשיר, מתלבטת, מציעה כיוונים -

אבל התלמיד רוצה רק דבר אחד: את הפשט. את התשובה. את הסוף.

רבים מהתלמידים רגילים לחשוב - "אז מה הפשט? מה ההלכה בסוף?"

אבל הגמרא, בשונה מהרבה תחומים אחרים, לא רצה לפסק הלכה.

היא עוסקת במהלך החשיבה עצמו. ובעצם, בלימוד גמרא, בדיוק ההפך

הוא הנכון: הדרך היא הסוגיה. והסוף - רק תוצאה.

ולפעמים, דווקא ההבנה השגויה היא הדרך להבנה הנכונה.

אז מה זה בעצם מושכל ראשון?

מושכל ראשון - זו ההבנה הראשונית, האינסטינקטיבית. זה התשובה
הראשונה שעולה לראש - לפעמים נכונה, אבל הרבה פעמים לא

מדויקת. מה שנראה ברור ממבט ראשון, אבל לפעמים פשוט מדי. זה
כמו כשאומרים לתלמיד: "אם כך - אז כך", והוא מהנהן בלי לבדוק.

מושכל שני - זו הבנה מעובדת. כזו שעברה דרך של בירור, שאלה,
קושיא, ולפעמים אפילו טעות.

זו כבר הבנה שעוברת תהליך: שאלה, בדיקה, הפרכה, ולבסוף - הבהרה.
היא לא תמיד "קלה לעיכול", אבל היא הרבה יותר מבוססת. זה היסוד

של הלימוד: למה חשבנו כך? למה זה לא מדויק? ואיך מגיעים להבנה
טובה יותר?

ניקח דוגמה:

נניח שהגמרא שואלת: "מנא הני מילי?"

תלמיד יאמר מיד: "כי ככה כתוב!"

אבל הגמרא לא מקבלת את זה. היא מקשה, דוחה, שואלת שוב -

"מרכז תבונות - מסוגלים להצליח בגמרא" - מתמחים באבחון ואיתור קשיים בתהליכי חשיבה ולמידה בלימוד הגמרא.

מעקב ותכנון

עם תכנון מדויק של המפגשים -
ניתן לייעל את התוכנית ולהפיק
תוצאות בזמן קצר בסייעתא דשמיא.

ליווי וקידום

צוות ה'מלווים' בגמרא' של
המרכז מלווים תוכניות
מותאמות לכל תלמיד באופן
פרטני, ממוקד ומדויק.

האבחון המקיף

שיטת האבחון המקיף מבוססת על מודל
שבעה מנגנוני למידה בהם כל לומד חייב
לעבור בכדי להצליח - תוך שלכל מנגנון יש
כלי אבחון ייחודיים המותאמים לשפת הגמרא.

מעוניינים להצטרף להצלחה? חייגו כעת: 0733-478-474

המסקנה? היא "האמת".

וכשאדם פוגש משהו שהוא כבר לא נכון - הוא לא רואה ערך בלזכור אותו.

לתלמיד, המסקנה היא החלק הבטוח.

כל מה שהיה קודם - נדחה, הופרך. אז למה לזכור את זה?

אבל זו טעות.

כי בלימוד גמרא, המחשבה הראשונה היא ראי למערכת החשיבה של חז"ל. בגמרא, אנחנו לומדים לא רק מה נכון, אלא גם למה מה שחשבנו - לא נכון.

היא מלמדת אותנו מה נראה מובן מאליו, מה דורש בירור, ואיך מתחילה תנועה של לימוד.

וממילא, היחס למחשבה הראשונה הוא שיעור בהנחות יסוד שהיא ראי לחשיבה שלנו.

בפרק הבא נסיף עוד 2 סיבות ונציג את הדרכים כיצד לתת לתלמידים יכולת להתייחס גם לשלבים ולא רק למסקנה...

ניתן לשמוע את ההדרכה במערכת הטלפונית בשלוחה 54.

כמו-כן המעוניינים להשאיר שאלות, או להעלות נושאים לדיון במדורים הבאים ניתן לשלוח מייל למרכז (הפרטים בדף הראשי)

אז למה תלמידים ממהרים למסקנה?

שאלה שחוזרת שוב ושוב אצל מחנכים:

למה תלמידים זוכרים רק את התשובה הסופית - ושוכחים את הדרך, את ההבנות הראשוניות, את המחשבה הראשונה?

והתשובה נעוצה לא רק בתלמידים - אלא גם בצורת הלימוד שהם רגילים אליה.

קודם כול - כך לומדים ברוב המקומות

רוב התלמידים לא אשמים.

במערכות החינוך, גם הכלליות וגם התורניות, הדגש הוא לרוב על המסקנה.

מה נכון. מה כתוב. מה עובר מבחן.

התהליך? הרבה פעמים נתפס כ"רעשי רקע" בדרך לפתרון.

מערכת הלימוד המודרנית מתגמלת תוצאה, לא תהליך.

במבחנים - שואלים תשובה.

בשיחות - מחפשים פתרון.

ככה התרגלו: אם משהו נדחה או נפסל - הוא כבר לא חשוב.

אז גם בגמרא, כשהמחנך מסביר ש"הבנה א' נדחתה" - המוח של התלמיד מיד מסמן עליה איקס.

ולא חוזר אליה.

שנית - המסקנה מרגישה "חזקה יותר"

המושכל הראשון הוא תמיד חצי-ניחוש.

משולחנו של מאבחן

סודות ויסודות משולחנו של המאבחן הרב אביאל אברהם טוויל

התפקיד של האבא בלימוד עם הבן בשבת

הרבה פעמים הורים עומדים נבוכים מול הדרך בה הם נדרשים ללמוד עם הבן שלהם בשבת, הם אינם יודעים האם תפקידם לבחון או ללמד וכו'. וזו באמת שאלה, כי ההורה לרוב אינו מונח בסוגיא, ולא תמיד גם יודע איך לבחון נכון.

ולדעתי, שאלה זו אינה מתחילה. הרי אם ההורה אינו יודע לבחון ואינו יודע איך ללמד נכון, אז מה בכלל הצד שהוא יבחן או ילמד?

יש לי בכך אריכות רבה בחוברת שהוצאתי לאור בשם "על פי דרכו", אך בקצרה אומר: תפקיד ההורה הוא להעצים את הבן שלו, לא ללמד אותו אלא ללמוד איתו. אמרנו שהאב אינו מונח בסוגיא - זה יתרון ולא חסרון. יש לנצל את החוסר ידיעה בכדי להעניק לילד את האחריות על הלמידה.

להזמנת אבחון, הרצאות וימי עיון חייגו: 0733-478-474 שלוחה 8

בימים ראשון עד חמישי בין 19:00 ל-23:00. או השאירו הודעה במערכת הטלפונית.

מה חדש?

מקומות אחרונים לתוכנית ההכשרה למלווים בגמרא

רוצים להצטרף לשיעור הפתיחה שיערך בעזרת ה' ב-ZOOM

ביום שלישי ח' באייר תשפ"ה בין השעות 19:00 ל-22:00

[ניתן ללחוץ כעת כאן ונשלח אליו את הקישור](#)

גיליון זה מודפס בכמות מצומצמת באפשרות לזכות את חבריך ומכיריך... הדפס את הגיליון ותעזור גם להם

מניחים יסודות. בונים הבנה. הופכים את התלמיד ללומד גמרא עצמאי!

מבנה חזק מתחיל בשרטוט נכון!

ב'תוכנית ההכשרה למלווים בגמרא' המועברת ע"י הרב טוויל - מאבחן מומחה בגמרא, תלמד לזהות את הקושי של התלמיד ולבנות עבורו מסלול לימוד חכם, ברור ומדויק שיקנה לו שפה משותפת עם הגמרא ויכולת למידה עצמאית.
בונים הצלחה לתלמידים!

13 מפגשים מעמיקים • שיטה ברורה ומסודרת • השמה וקידום למתאימים • תעודה מקצועית בסיום הקורס

אבחון מקיף • ייעוץ וליווי • הכשרה מקצועית

בוא להתמקצע - ההזדמנות שלך להפוך למלווה מקצועי!

0733-478-474

שלוחה 2

Mt0733478474@gmail.com

לקביעת שיחת
מיקוד
ראשונית
ללא עלות!
לחץ כאן

הילד מתקשה בלימוד הגמרא?

**יש פתרון.
יעיל מדויק ומהיר.**

הצטרפו למאות התלמידים
שכבר מסוגלים ללמוד גמרא לבד!
על ידי שלושת הצעדים להצלחה:

- אבחון מקיף ומקצועי בגמרא
- תוכנית למידה מותאמת
- ליווי מקצועי לביצוע

אבחון מקיף • ייעוץ וליווי • הבשרה מקצועית

**רוצים לדעת עוד על התהליך?
האזינו לפירוט המלא במערכת הטלפונית**

0733-478-474 שלושה 71